



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hyperaspistes Diatribae Aduersus Seruum Arbitrium Martini Lutheri

Erasmus, Desiderius

Coloniæ, 1526

VD16 E 3030

12 Nulli[us] metu coactu[m] se ad scribe[n]du[m], s[icut], p[ro]pt[er]
co[n]sensu[m] eccl[es]i[a]e & dissecta[m] & disgregata[m] secta[m]
Luthe. certa co[n]sci[enti]a. Artificiu[m] Luth. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-34433

crās literas diu medicatus, non relinquis locum,
quo te excusamus aut bene de te cogitemus, Et
tamen hæc portenta tibi ignoscunt Papistæ & fe-
runt, ea gratia, quod in Lutherum scribis, alioqui
te dentibus laceraturi, si Lutherus abesset, & ta-
lia scriberes, Amicus Plato, Amicus Socrates, sed
præhonoranda ueritas, Nam ut parum intelligen-
tes in scripturis & pietate Christiana, certe hoc uel
hosti Christianorum sciendum erat, quid Christi-
ani necessarium & utile, & quid non tale haberet.
Tu uero Theologus & Christianorum magister,
præscripturus illis formam Christianismi, non sal-
tem more Sceptico tuo, dubitas quid necessari-
um & utile illis sit, sed plane in diuersum laberis,
& iam contra ingenium tuum assertionem inaudis-
ta, iudicas, ea non esse necessaria, quæ nisi necessa-
ria & cognita certo fuerint, nec deus, nec Christus
nec Euangelion, nec fides, nec quicquam reliquum
est, ne Iudaismi quidem, multo minus Christianis-
mi. Deum immortalem, Erasme, quantam fenes-
tram, immo quantum campum aperis contra te
agendi & dicendi, Quid tu de libero arb. boni aut
recti scriberes, qui tantam ignorantiam scripturæ
& pietatis, his uerbis tuis cōfiteris? Sed cōtras-
ham uela, nec meis uerbis hoc loco (quod infra forte
faciam) sed tuis uerbis agam tecum.

¶ Forma Christianismi a te descripta inter
cætera hoc habet, ut totis uiribus enitamur, ade-
amus remedium poenitentiae, ac domini miseri-
cordiæ modis omnibus ambiamus, sine qua nec
uoluntas hūana efficax est nec conatus. Itē nemini
desperandū esse ueniam a deo natura clemētissimo
Hæc

Hæc uerba tua, sine Christo, sine spiritu, ipsa glacie frigidiora, ita ut etiam uicium in illis patiatur eloquentiæ tuæ decor, quæ misero uix extorsit metus forsitan pontificum & tyrannorum, ne prorsus Atheos uidereris, hoc tamen asserunt, Esse uires in nobis, Esse nisum totis uiribus, Esse misericordiam dei, Esse modos ambiendi misericordiam. Esse deum natura iustum, natura clementissimum &c. Si quis igitur ignoret, quid sint illæ uires, quid possint, quid patiantur, quis nisus eorum, quæ efficacia, quæ inefficacia, quid ille faciet? quid tu illum facere docebis? Irreligiosum (inquis) curiosum & superuacaneum est nosse uelle, an uoluntas nostra aliquid agat in his, quæ pertinent ad æternam salutem, an tantum patiatur ab agente gratia, At hic dicis contra, Esse pietatem Christianam, Eniti totis uiribus, & sine misericordia dei uoluntatem non efficacem esse, Hic plane asseris uoluntatem aliquid agere in his, quæ pertinent ad æternam salutem, dum eam fingis enitentem, At rursus patiens tem dum sine misericordia dicis inefficacem, licet non definias, quatenus illud agere & pati intelligendum sit, data opera facturus ignaros, quid ualeat misericordia dei, quid ualeat uoluntas nostra, eo ipso, quo doces, quid faciat uoluntas nostra, & misericordia dei, sic te rotat tua illa prudentia, qua ne utriusque parti adhaerere statuisti, & inter Scyllam & Charybdim tuto euadere, ut medio mari fluctibus obrutus & confusus, omnia asseras quæ negas, & neges quæ asseris.

¶ Similitudinibus aliquibus tibi tuam Theologiam ob oculos ponam, Bonum poema uel orationem facturum, non cogitet, nec quærat, quale sit ingenium,